

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА РАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА
ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА**

КАТАЛОГ ЕЛЕКТИВНИХ ДИСЦИПЛІН

**ЦИКЛУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ
для освітньо-професійної програми «Екологія та охорона
навколишнього середовища»
за спеціальністю 101 «Екологія»
на другому (магістерському) рівні вищої освіти**

Каталог елективних дисциплін загальної та професійної підготовки кафедри раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища (для освітньо-професійної програми «Екологія та охорона навколишнього середовища» за спеціальністю 101 «Екологія» на другому (магістерському) рівні вищої освіти). Маріуполь, МДУ, 2020. 7 с.

В інформаційному виданні подано анотований перелік елективних дисциплін, які пропонуються викладачами кафедри раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища для включення в освітньо-професійну програму підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 101 «Екологія» на другому (магістерському) рівні вищої освіти.

Затверджено на засіданні кафедри раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища №1 від 27 серпня 2020 р.

ДО УВАГИ КОРИСТУВАЧІВ КАТАЛОГУ

Каталог елективних дисциплін кафедри раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища

– є систематизованим переліком елективних дисциплін циклу загальної та професійної підготовки, які кафедра пропонує для освітньо-професійних програм підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 101 «Екологія» на другому (магістерському) рівні вищої освіти;

– є свідченням спроможності кафедри оперативно задовольнити освітні потреби здобувачів вищої освіти для створення індивідуальної освітньої траєкторії навчання.

Змістовні модулі дисциплін, форми навчання, методи активізації пізнавальної активності студентів під час проведення аудиторних занять і організації СРС спрямовані на формування базових та професійних компетентностей у здобувачів вищої освіти на другому (магістерському) рівні вищої освіти.

Каталог складено з урахуванням діючої освітньо-професійної програми підготовки фахівців за спеціальністю 101 «Екологія» на другому (магістерському) рівні вищої освіти.

Назва дисципліни: **Управління та поводження з відходами**

Мета: набуття спеціальних знань впровадження ефективних управлінських рішень для зниження антропогенного впливу відходів виробництва та споживання на навколишнє середовище. На основі методико-дидактичних компетенцій отримати практичні навички вибору методів і технологій управління поводження з відходами. Формувати вміння і навички, необхідні для підвищення культури управління відходами на основі популяризації сучасних технологій поводження з відходами.

Завдання: вивчити проблему утворення відходів та їх впливу на навколишнє середовище, сформувані розуміння методів управління поводження з відходами для збереження якості навколишнього середовища

Змістові модулі:

1. Система управління та поводження з відходами
2. Поводження з побутовими відходами
3. Фізико-хімічні методи утилізації відходів
4. Біологічні методи утилізації відходів
5. Небезпечні відходи
6. Специфічні відходи
7. Промислові відходи
8. Відходи виробництва продукції сільського господарства
9. Інвентаризація відходів
10. Паспортизація відходів
11. Нормування утворення відходів
12. Облік відходів.

Назва дисципліни: **Збалансоване природокористування та поводження з відходами в галузі**

Мета: освоєння магістрами основних принципів знань про природу і дій, спрямованих на збереження і поліпшення навколишнього природного середовища шляхом розумного втручання, а не руйнування його в процесі нераціонального використання, ознайомлення студентів з проблемами, пов'язаними з утворенням і накопиченням промислових і побутових відходів, їх негативним впливом на довкілля, напрямками і способами екологічно обґрунтованого і безпечного зберігання та утилізації цих відходів, запобіганням чи зменшенням їх впливу на різні природні об'єкти.

Завдання: є формування знань про природу і дій, спрямованих на збереження і поліпшення навколишнього природного середовища шляхом розумного втручання, а не руйнування його в процесі нераціонального використання.

Змістові модулі:

1. Основні положення і визначення збалансованого природокористування
2. Загальна характеристика відходів. Промислові відходи.
3. Еколого-економічні передумови переробки та утилізації відходів

Назва дисципліни: **Нормування антропогенного навантаження на навколишнє середовище**

Мета: є формування у студентів теоретичних знань та практичних навичок, необхідних для роботи у державних та відомчих виробничих підрозділах, що здійснюють нормування викидів в атмосферу та скидів у водотоки та водойми забруднюючих речовин, а також в контролюючих організаціях

Завдання: є здобуття знань щодо: методичних, біологічних підходів до екологічного нормування, санітарно-гігієнічних основ нормування, структурної схеми комплексу екологічних норм, форм і методів оцінки якості та ступеню забруднення навколишнього природного середовища, ГДК, ОБРВ, ОДР, ОДК, ГДВ, ГДС; інвентаризації джерел викидів забруднюючих речовин, порядку видачі дозволів на викиди забруднюючих речовин в довкілля; проведення паспортизації промислових об'єктів та підприємств; правових вимог щодо встановлення нормативів в галузі охорони навколишнього середовища, законодавчо затверджених процедур регулювання діяльності суб'єктів господарювання в сфері охорони довкілля.

Змістові модулі:

1. Теоретичні основи нормування антропогенного навантаження на навколишнє середовище
2. Нормування антропогенного навантаження в галузі охорони атмосферного повітря та водного середовища
3. Нормування антропогенного навантаження в галузі поводження з відходами та охорони земель

Назва дисципліни: **Екологічна експертиза**

Мета: полягає в оволодінні студентами теоретичних та методичних засад комплексної екологічної експертизи *Рекомендований семестр для вивчення:*

III

Завдання:

- узагальнити вже набуті знання про окремі галузеві еколого-правові норми щодо охорони окремих компонентів довкілля, об'єктів природно-заповідного фонду, територій та об'єктів з особливим статусом та довкілля в цілому, забезпечення екологічної безпеки, організації державної служби управління в галузі охорони довкілля, системи моніторингу довкілля при проектуванні та роботі з проектами екологічної експертизи;

- сформулювати нові еколого-правові знання та вміння щодо поводження з обертами екологічної експертизи.

Змістові модулі:

1. Загальні положення екологічної експертизи
2. Порядок проведення та економічний механізм здійснення екологічної експертизи
3. Оцінки впливу на навколишнє середовище (ОВНС)

Назва дисципліни: **Математична статистика в екології**

Мета: формування системи знань щодо методології та інструментарію математичної статистики, їх практичного застосування для обробки і аналізу результатів екологічних досліджень.

Завдання: теоретична та практична підготовка студентів, спрямована на оволодіння сучасними математичними, теоретико-ймовірнісними та статистичними методами, які повинні допомогти майбутнім екологам розв'язувати прикладні аналітичні задачі.

Змістові модулі:

1. Загальні засади математичної статистики
2. Статистичні інструменти аналізу взаємозв'язків.

Назва дисципліни: **Екологічна статистика**

Мета: формування у студентів ґрунтовних теоретичних знань та практичних навиків щодо дослідження, оцінки та аналізу показників стану навколишнього середовища.

Завдання: формування системи знань про основи формування і перетворення статистичних даних в екології; розвинути сукупність знань про методи статистичного оцінювання стану довкілля, про особливості моніторингу змін у навколишньому середовищі з допомогою статистичних показників, про методологію прогнозування екологічних процесів і ситуацій.

Змістові модулі:

1. Теоретико-методологічні основи екологічної статистики
2. Статистика стану та охорони навколишнього середовища
3. Методологічні підходи оцінки екологічної ефективності

Назва дисципліни: **Стратегія низьковуглецевого розвитку**

Мета: формування в майбутніх фахівців компетентності щодо визначення стратегічних напрямів переходу до низьковуглецевого розвитку й обґрунтування управлінських рішень у сфері низьковуглецевого розвитку.

Завдання:

- формування в студентів уявлення про наукові засади низьковуглецевого розвитку; оволодіння знаннями щодо методології ідентифікації й оцінювання динаміки низьковуглецевого розвитку; усвідомлення ситуаційних особливостей обґрунтування управлінських рішень у сфері низьковуглецевого розвитку;

- оволодіння майбутніми фахівцями вміннями щодо ідентифікації, оцінювання й аналізу динаміки низьковуглецевого розвитку; освоєння методики оцінювання інвестиційної привабливості низьковуглецевого розвитку; формування вмінь практичного застосування методологічного й термінологічного апарату низьковуглецевого розвитку; розвиток умінь розробляти й упроваджувати управлінські рішення щодо низьковуглецевого розвитку;

- формування в майбутніх фахівців потреби в знаннях й уміннях з розроблення й обґрунтування стратегії низьковуглецевого розвитку; розвиток здібностей до науково-дослідної роботи, мотивування впровадження стратегії низьковуглецевого розвитку; усвідомлення важливості володіння компетентностями щодо стратегічних управлінських рішень у сфері низьковуглецевого розвитку й формування стимулів і мотивів до їхнього саморозвитку.

Змістові модулі:

1. Стратегічне бачення низьковуглецевого майбутнього України
2. Декарбонізація енергетики України
3. Ефективність систем мотивації низьковуглецевого розвитку

Назва дисципліни: **Ландшафтно-екологічне планування заповідних територій**

Мета: формування у студентів системи знань, умінь і навичок застосування ландшафтно-екологічного планування як інструменту територіальної організації у галузі заповідної справи.

Завдання:

теоретична і практична підготовка студентів для проведення діяльності з організації та оптимізації територіальної структури об'єктів природно-заповідного фонду та формування екологічної мережі

Змістові модулі:

1. Ландшафтно-екологічне планування як інструмент формування екологічної мережі
2. Особливості організації об'єктів природно-заповідного фонду та управління ними засобами ландшафтно-екологічне планування

Назва дисципліни: **Чинники успішного працевлаштування за фахом**

Мета: ознайомлення студентів з проблемами працевлаштування та шляхами їх вирішення, засвоєння ними теоретичних основ і набуття практичних навичок при пошуку роботи; оформлення документів при працевлаштуванні; ділового спілкування з роботодавцем.

Завдання:

- предмет і базові поняття дисципліни; основи законодавства про працю;
- джерела отримання інформації про вакансії та принципи їх використання в процесі пошуку роботи;
- правила складання резюме та вимоги до написання ділових листів;
- стратегію ефективного співбесіди з роботодавцем та основи самопрезентації, а також уміти застосовувати раціональні прийоми пошуку збору та використання джерел отримання інформації про вакансії;
- складати професіограми за фахом; складати резюме та документи, що допоможуть у успішному працевлаштуванні за фахом;
- правильно поводити себе під час співбесіди з роботодавцем.

Змістові модулі:

1. Проблематика працевлаштування та зайнятості молоді
2. Техніка пошуку роботи
3. Пошук роботи за допомогою резюме
4. Написання і розсилання супровідного листа. Співбесіда.

Назва дисципліни: **Екологічний та зелений туризм**

Мета: вивчення теоретичних і практичних аспектів використання природно-ресурсного потенціалу територій і акваторій для польових досліджень, спрямованих на задоволення потреб суспільства у вигляді якісного довкілля на підвищення ефективності експлуатації природних ресурсів і природних умов (особливо об'єктів ПЗФ).

Завдання: основні завдання вивчення дисципліни полягають у забезпеченні засвоєння студентами базових знань, умінь та практичних навичок з організації польових маршрутних досліджень та його реалізації з найменшим впливом на довкілля.

Змістові модулі:

1. Історія розвитку, принципи та види польових маршрутних досліджень
2. Екологічні технології польових маршрутних досліджень
3. Безпека польових маршрутних досліджень

Назва дисципліни: **Антропогенне ландшафтознавство**

Мета: формування у студентів освітньої програми комплексних знань щодо процесів і наслідків антропогенізації ландшафтної сфери.

Завдання:

- поглиблення теоретичних уявлень про концепт «антропогенний ландшафт»;
- ознайомлення із актуальними напрямками і методами досліджень антропогенних ландшафтів для потреб заповідної справи;
- формування знань про особливості структури та функціонування різних типів антропогенних ландшафтів.

Змістові модулі:

1. Теоретичні основи вчення про антропогенні ландшафти.
2. Особливості структури та функціонування різних типів антропогенних ландшафтів.

Назва дисципліни: **Екологічний контроль прикордонних територій**

Мета: формування у майбутніх фахівців-екологів здібностей та навичок для вирішення питань екологічної безпеки, зниження ризиків при транскордонних перевезеннях небезпечних вантажів.

Завдання: надання знань з приграничної екологічної безпеки та створення системи прикордонного екологічного контролю.

Змістові модулі:

1. Передумови створення системи прикордонного екологічного контролю на території України
2. Види прикордонного екологічного контролю. Транскордонний контроль за забрудненням навколишнього природного середовища. Міжнародна співпраця у галузі охорони довкілля та екологічної безпеки.